

การมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย)
ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ¹

PARTICIPATION THAT AFFECTS SUCCESS WATER MANAGEMENT (FLOODS)
IN THE AREA OF BAMNET NARONG DISTRICT CHAIYAPHUM PROVINCE

นางสาวภัทริยา บุญธรรม²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ 2) เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ 3) เพื่อเปรียบเทียบความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 4) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ 5) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่มีผล ต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ จากการสรุปผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลในการเพิ่มประสิทธิภาพในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ให้มี ประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในอนาคตต่อไป การศึกษานี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรที่อยู่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 397 คน โดยใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้น (Multi-stage Sampling) โดยขั้นที่ 1 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ตามชั้นภูมิกลุ่มตำบล แล้วจึงดำเนินการสุ่มตัวอย่างขั้นที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่า t-test และค่าความแปรปรวนทางเดียว f-test : One-Way ANOVA กรณีที่พบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำไปเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี Least Significant Difference (LSD) และใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระเรื่อง การมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

² นักศึกษาระดับปริญญาโท โครงการทวิปริญญาโทหลักสูตรทวิปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดชัยภูมิ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.65 มีอายุ 51 – 60 ร้อยละ 32.74 ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 75.57 มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 47.36 มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ ร้อยละ 61.21 และมีที่อยู่อาศัยอยู่ตำบลบ้านเพชร ร้อยละ 27.45

ผลการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยการมีส่วนร่วมระดับสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 2) ระดับความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ที่อันดับสูงสุด คือ ด้านการเผชิญสถานการณ์ฉุกเฉิน 3) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ อาชีพ และที่อยู่อาศัย ที่ต่างกัน มีความเห็นต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน และปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ที่ต่างกัน มีความเห็นต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิไม่แตกต่างกัน 4) การมีส่วนร่วมการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

Abstract

This research study The objectives are 1) to study the level of participation that affects the success of water (flood) management in the area of Bamnet Narong District. Chaiyaphum Province 2) to study the level of success Water management (floods) in the area of Bamnet Narong District Chaiyaphum Province 3) To compare the success of water (flood) management in the area of Bamnet Narong District. Chaiyaphum Province Classified according to personal factors 4) to study participation that affects success Water management (floods) in the area of Bamnet Narong District Chaiyaphum Province 5) to study problems, obstacles, and suggestions regarding effective participation towards the success of water (flood) management in the Bamnet Narong District area Chaiyaphum Province To use the information obtained from the research results as information to increase the efficiency of participation in water (flood) management in the area. This is to provide guidelines for water (flood) management in the Bamnet Narong District area. be efficient and effective in the future This study is a survey research. Using a questionnaire as a tool to collect data. The sample group includes the population living in the area of Bamnet Narong District. Chaiyaphum Province, a total of 397 people, using a multiple sampling method, with step 1 using stratified sampling. According to the district level Then proceed to the second stage of sampling , simple

sampling. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation, t - test and one-way variance f - test : One - Way ANOVA . In cases where statistically significant differences are found, they will be used. Differences were compared by pair using the Least Significant Difference (LSD) method and using multiple regression analysis. To test the relationship between the independent variable and the dependent variable.

The results of the study found that the majority of respondents were female, 53.65 percent, aged 51 - 60, and 32.74 percent had an education level. 75.57% were less than a bachelor's degree, 47.36% had agricultural occupations, 61.21% had a monthly income of less than 10,000 baht, and 27.45% had a residence in Ban Phet Subdistrict.

Results of the study The results of the study found that 1) Participation affects the success of water (flood) management in the area of Bamnet Narong District. Chaiyaphum Province as a whole is at a high level. When considering each aspect, it was found that participation in every aspect at a high level The highest level of participation is participation in operations. 2) The level of success in water (flood) management in the Bamnet Narong District area. Chaiyaphum Province as a whole is at a high level. When considering each aspect, it was found that the success of water (flood) management in every aspect was at a high level. The highest ranking success in water (flood) management is in dealing with emergency situations. 3) Personal factors, including age, occupation, and place of residence, have different opinions on the success of water (flood) management in the district area. Bamnet Narong Chaiyaphum Province is different, and personal factors such as gender, education level, and monthly income are different. They have different opinions on the success of water (flood) management in the Bamnet Narong District area. Chaiyaphum Province is no different. 4) Participation in water (flood) management in all 4 areas, including participation in decision making. Participation in operations Participation in receiving benefits and participation in evaluation It affects the success of water (flood) management in the area of Bamnet Narong District. Chaiyaphum Province

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

“น้ำ” เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของโลก รวมถึงเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจ จากการแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติด้านน้ำบ่อยครั้งและรุนแรงมากขึ้น พร้อมทั้งการเพิ่มขึ้นของชุมชนเมืองการขยายตัวของเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ส่งผลให้เกิดภาวะการขาดแคลนน้ำ ภาวะ น้ำท่วม มลพิษทางน้ำ ประเทศไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) และกำหนดแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ (ปี พ.ศ. 2561 – 2580) ขึ้น โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ไว้ ดังนี้ “ทุกหมู่บ้านมีน้ำ

สะอาดอุปโภค บริโภค น้ำเพื่อการผลิตมั่นคง ความเสียหายจากอุทกภัยลดลง คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน บริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ภายใต้การพัฒนาอย่างสมดุล โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน” (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2566) และกำหนดทิศทางการดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ดังนี้ ด้านที่ 1 การจัดการน้ำอุปโภค บริโภค ด้านที่ 2 การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต ด้านที่ 3 การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย ด้านที่ 4 การจัดการคุณภาพน้ำ และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ด้านที่ 5 การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม และป้องกันการพังทลายของดิน ด้านที่ 6 การบริหารจัดการ ซึ่ง ทิศทางการดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ด้านที่ 3 ด้านที่ 3 การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย เป็นด้านที่มีความสำคัญ จำเป็น เร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการ เนื่องจากปัญหาอุทกภัย เกิดขึ้นในประเทศไทย ทุกปี เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดได้ แต่สามารถหาวิธีลดความรุนแรง และบรรเทาผลกระทบและความสูญเสียที่จะเกิดได้

อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ เป็นพื้นที่ประสบปัญหาอุทกภัยทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน และเกิดความเสียหายเป็นจำนวนมาก ด้วยสภาพปัญหาและสถานการณ์การเกิดอุทกภัย รวมถึงการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ ในการบริหารจัดการสาธารณภัย (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ ผู้วิจัยเห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากประชาชนเป็นด่านแรกที่ต้องเผชิญกับผลกระทบของอุทกภัย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า ประชาชนในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในด้านต่าง ๆ คือ (1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ (4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นอย่างไรบ้างในแต่ละด้าน ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) อย่งไรบ้าง รวมถึงมีปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะใด เพื่อปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในอนาคตต่อไป และสามารถเป็นข้อมูลที่น่าไปประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อื่นที่ประสบปัญหาเช่นเดียวกันกับพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

คำถามในการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ อยู่ในระดับใด
2. ความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ อยู่ในระดับใด
3. ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันหรือไม่
4. การมีส่วนร่วม มีผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ หรือไม่
5. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ มีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

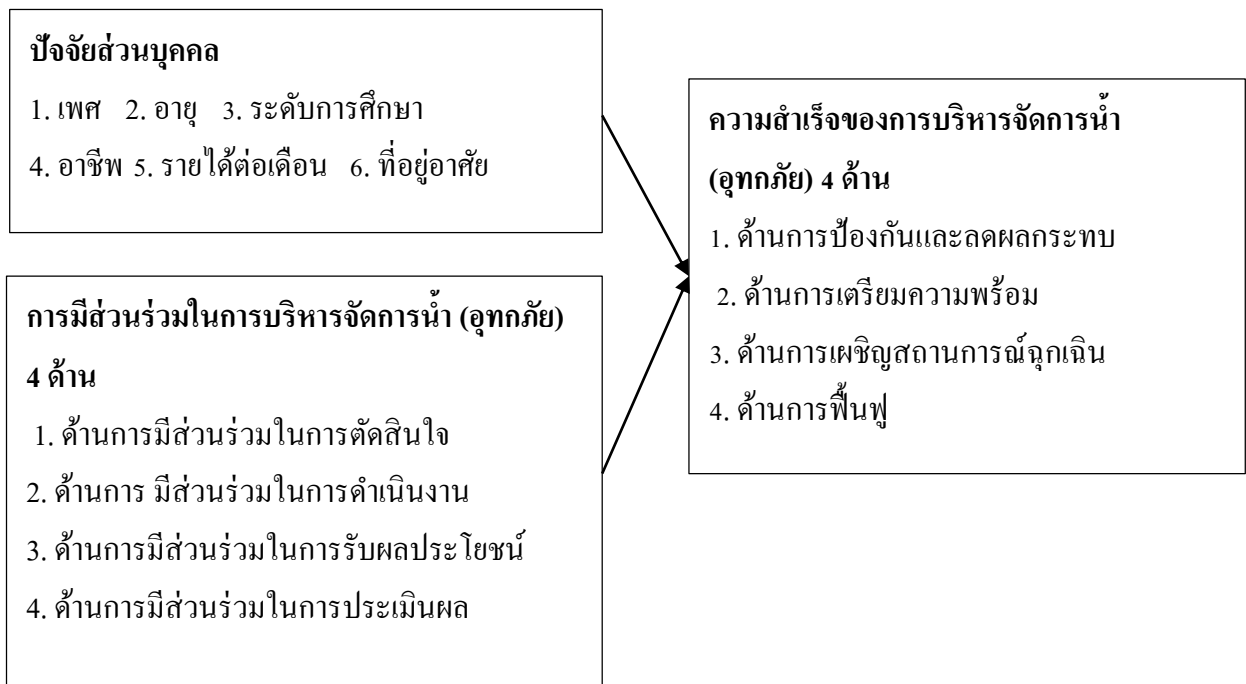
1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อเปรียบเทียบความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
4. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ
5. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีการบริหารจัดการน้ำ
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับภัยพิบัติ
- 2.4 งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ มีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จำนวน 7 ตำบล 95 หมู่บ้าน 19,359 ครัวเรือน ประชากรทั้งสิ้น 51,891 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ คิดสัดส่วนโดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1973) กำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ด้วยค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 เมื่อแทนค่าในสูตรของ Taro Yamane แล้วได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 397 คน คน โดยใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้น โดยขั้นที่ 1 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ตามชั้นภูมิกลุ่มตำบล แล้วจึงดำเนินการสุ่มตัวอย่างขั้นที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย การศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables) ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) ระดับการศึกษา

- 4) อาชีพ
- 5) รายได้ต่อเดือน
- 6) ที่อยู่อาศัย

ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
- 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ความสำเร็จของการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ ตามแนวทางของการบริหารจัดการภัยพิบัติ 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการป้องกันและลดผลกระทบ
- 2) ด้านการเตรียมความพร้อม
- 3) ด้านการเผชิญสถานการณ์ฉุกเฉิน
- 4) ด้านการฟื้นฟู

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง นำมาสู่การสร้างกรอบแนวคิด และสร้างแบบสอบถามให้เหมาะสมกับการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจ (check list) จำนวน 6 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบเลือกเพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 4 ด้าน 22 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 4 ด้าน 22 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ เป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น

โดยแบบสอบถามส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 แต่ละข้อคำถาม ได้ออกแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบของ Likert's Scale

4. การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ (IOC)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดขอบเขตของคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

3. ร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง

4. ดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. หาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย (Index of Item - Objective Congruence; IOC) โดยการนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ความสอดคล้องด้านเนื้อหา ด้านภาษา รวมทั้งครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา และนำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำมาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หากได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าระหว่าง 0.05 ถึง 1.00 แสดงว่าข้อคำถามนำไปใช้ได้ จากการค่า IOC ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท โดยผู้วิจัยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data)

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 397 คน โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างจนครบจำนวน 397 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนด้วยตนเอง

3. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data)

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ จากเอกสารรายงาน ตลอดจนรายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เอกสาร ตำรา วิทยานิพนธ์ รายงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง และจากวารสารของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด หนังสือพิมพ์ รวมทั้งการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและการวิเคราะห์สรุปผล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่แจกแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (descriptive analysis) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

2. การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ผู้วิจัยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division)

3. การวิเคราะห์ระดับความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (inferential statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่ต่างกันมีความเห็นต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน สถิติที่ใช้ คือ สถิติ t-Test ในกรณีที่มีตัวแปร 2 ตัวเลือก ได้แก่ เพศ และ สถิติ F-Test (ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่ 3 ตัวเลือกขึ้นไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และที่อยู่อาศัย ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: One Way ANOVA) โดยกำหนด นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หากพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทดสอบความแตกต่าง โดยใช้วิธี Least Significant Difference (LSD)

สมมติฐานที่ 2 การมีส่วนร่วมมีผลต่อความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ปลายเปิดที่แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ” สรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

ข้อมูลพื้นฐาน จากการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคล พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.65 มีอายุ 51 – 60 ร้อยละ 32.74 ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 75.57 มีอาชีพเกษตรกรกรรม ร้อยละ 47.36 มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ ร้อยละ 61.21 และมีที่อยู่อาศัยอยู่ตำบลบ้านเพชร ร้อยละ 27.45

ผลการวิจัยในครั้งนี้ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย รายละเอียด ดังนี้

1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยการมีส่วนร่วมระดับสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ

2. ศึกษาระดับความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัย พบว่า ระดับความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ที่อันดับสูงสุด คือ ด้านการเผชิญสถานการณ์ฉุกเฉิน รองลงมา คือ ด้านการฟื้นฟู ด้านการเตรียมความพร้อม และด้านการป้องกันและลดผลกระทบ ตามลำดับ

3. เปรียบเทียบความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ที่อยู่อาศัย ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ อาชีพ และที่อยู่อาศัย ที่ต่างกัน มีความเห็นต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน และปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ที่ต่างกัน มีความเห็นต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน

4. ศึกษาการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วม มีผลต่อความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ, ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน, ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์, ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) คิดเป็นร้อยละ 83.1 เมื่อพิจารณา

การมีส่วนร่วมเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.0 รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 39.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คิดเป็นร้อยละ 21.5 และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 20.0 ตามลำดับ

5. ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ จากการศึกษา ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ ประชาชนได้เสนอปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน ไว้ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

(1) ในการดำเนินการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ยังไม่เป็นระบบและบางจุดยังไม่ได้รับการปรับปรุง พัฒนา เช่น ลำคลองบางแห่งยังตื้นเขิน และมีสิ่งกีดขวางทางน้ำ เป็นต้น จึงควรควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอ ความคิดเห็นในการบริหารจัดการน้ำให้มากขึ้น โดยเฉพาะ ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องเส้นทางน้ำในพื้นที่ตำบล/หมู่บ้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลจะเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการน้ำ

(2) การเข้าร่วมกิจกรรมในการแสดงความคิดเห็น หรือการประชุมหรือเพื่อแก้ไขปัญหาส่วนใหญ่มักจะมีแต่ส่วนราชการ เท่านั้น ผู้ใหญ่บ้าน ไม่ค่อยมีประชาชนในพื้นที่มาร่วมประชุม หรือร่วมออกความคิดเห็น จึงควรประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ และสร้างความตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในการร่วมกันตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

(1) ประชาชนไม่มีความรู้ และไม่มีทักษะในการป้องกันและการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดเหตุอุทกภัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอบรม/ฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุให้มากขึ้น เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเอง และผู้อื่นได้เมื่อเกิดอุทกภัย

(2) โครงการ/กิจกรรม การบริหารจัดการน้ำบางโครงการ/กิจกรรม ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากมีปัญหาเรื่องที่ดิน เช่น ขุดลอกคลองระบายน้ำ ไม่ได้เนื่องจากเป็นที่ส่วนบุคคล วางท่อระบายน้ำไม่ได้ เนื่องจากเป็นที่ของการทางรถไฟซึ่งไม่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการ ควรมีการบูรณาการการดำเนินการร่วมกับทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม และหาทางออกร่วมกัน

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

(1) ประชาชนบางกลุ่มยังมองเห็นว่าเรื่องการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) เป็นหน้าที่หลักของส่วนราชการ และเป็นหน้าที่ผู้นำหมู่บ้านที่จะต้องดำเนินการ และประชาชนจะเป็นเพียงผู้รับประโยชน์เท่านั้น จึงควรมีการกระตุ้นและแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นเมื่อทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารจัดการน้ำ และทุกฝ่ายจะได้ประโยชน์ร่วมกัน

(2) ยังขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการ/กิจกรรมการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข่าวสาร โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงาน เพื่อสร้างการรับรู้ร่วมกัน ผ่านช่องทางการสื่อสาร

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

(1) ในการประชุมติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ต่าง ๆ รวมถึง ประชุมถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ด้านการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ประชาชนยังไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผลการดำเนินงาน ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความกล้าคิด กล้าแสดงออก ในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ และให้ผู้นำเปิดใจรับฟังข้อคิดเห็นต่าง ๆ หรืออาจจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง และหรืออาจใช้วิธีการเขียนแสดงความคิดเห็น

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่ต่างกันมีความเห็นต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ อาชีพ และที่อยู่อาศัย ที่ต่างกัน มีความเห็นต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน และปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ที่ต่างกัน มีความเห็นต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 การมีส่วนร่วมมีผลต่อความสำเร็จ การบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่าการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมมีผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญกับการร่วมมือในด้านต่าง ๆ กำหนดเป้าหมาย ทิศทาง และการจัดทำแผนบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อการจัดการพื้นที่ในการรับมือและแก้ไขปัญหาอุทกภัย โดยหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนการทำงาน และนำแผนที่จัดทำขึ้นเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับภารกิจไปกำหนดเป็นแผนงานของหน่วยงาน

2. จัดทำแผนบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อจัดการน้ำ ตั้งแต่ระดับกลุ่มชุมชน โดยเริ่มจากการมีส่วนร่วมของคนในกลุ่ม เนื่องจากชุมชนมีข้อมูลความเป็นมาของแหล่งน้ำและทิศทางน้ำในชุมชนตนเอง จากนั้นขยายสู่ชุมชนอื่น รวมกันเป็นเครือข่ายจนขนาดครอบคลุมทั้งตำบล เนื่องจากการจัดการใด ๆ ในทรัพยากรน้ำจากที่หนึ่งจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่นที่อยู่ในสายน้ำเดียวกัน โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนการทำงานจัดการน้ำของชุมชน

3. สร้างความตระหนักให้กับชุมชน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำของชุมชน ให้เห็นคุณค่า ความสำคัญ ทศนคติที่ดี ให้มีความตระหนักต่อปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้น เพื่อหาทางแก้ไขและรับมือในการบริหารจัดการปัญหาอุทกภัยที่อาจจะเกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ เพื่อนำผลการวิจัยมาวางแผนดำเนินการบริหารจัดการน้ำ (อุทกภัย) ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาแบบยั่งยืนในการบริหารจัดการน้ำ อย่างเป็นระบบ เพื่อแก้ไขปัญหาทั้งภัยแล้ง และอุทกภัย

3. ควรทำการวิจัยการวิจัยแบบผสมผสาน เป็นการนำวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและ เชิงคุณภาพมาใช้ ในการวิจัยเรื่องเดียวกันเพื่อให้ได้ผลการวิจัย ที่รอบคอบรัดกุม และได้ผลการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

บรรณานุกรม

กรมทรัพยากรน้ำ. แนวคิดการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ.

กรุงเทพมหานคร: กรมทรัพยากรน้ำ, 2558.

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ

ผู้การพัฒนายั่งยืน. กรุงเทพฯ : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2557.

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. การลดความเสี่ยงจาก สาธารณภัย. กรุงเทพฯ :

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2559

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ. แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

พ.ศ. 2564 - 2570. กรุงเทพฯ : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. 2564.

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.

กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภการพิมพ์

จำเอกพงษ์ศักดิ์ ขุนมาลี. (2562). ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงาน

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร (วิทยานิพนธ์

ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), 126

ชัยเสฏฐ์ พรหมศ.(2557). ความตระหนักรู้ต่อการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติ ทางธรรมชาติ:

การทบทวนวรรณกรรม วารสารนักบริหาร ปีที่ 34 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2557): 92-115

ชัยณรงค์ ลือไธสง. (2557). การแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำท่วมของเทศบาลตำบล ป่าแม่ต อำเภอเมือง

จังหวัดแพร่. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, 2(1), 72-79.

ัชชาลัยทัตศิวัช(ม.ป.ป.) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research- PAR): มิติ

ใหม่ของรูปแบบวิธีวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนระดับท้องถิ่น. สืบค้นจาก

www.mgts.lpru.ac.th/mgts/km/pictum/131856480438.doc

ณัฐวุฒิ สิงห์แก้ว และอนุสรณ์ สีนุญเรือง. (2559). สาธารณภัยในประเทศไทยและการจัดการความเสี่ยงจาก

สาธารณภัย. เชียงราย : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย สาขาเวียงป่าเป้า.

พระทองพจน์ ชีรธมฺโม. (2562). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านอุทกภัยของเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี

จังหวัดสุพรรณบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา

วิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระทองพจน์ ชีรธมฺโม. (2562). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านอุทกภัยของเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี

ศุกส์ณัฏ์ แก้วเดชะ. (2562) การบริหารจัดการกรณีเกิดอุทกภัยของเทศบาลตำบลนาโพธิ์

อำเภอสวี จังหวัดชุมพร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะรัฐศาสตร์และ

รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), หน้า 96

- ศุภวิชญ์ มีศิริพันธ์ และกัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์. (2564). การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อรับมือและ
แก้ไขปัญหาอุทกภัย. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 6(11), 317-331. สำนักงานทรัพยากรน้ำ
- Cohen, John M and Norman T Uphoff. (1980). “*Participation’s Place in Rural Develop: Seeking clarity
Through Specificity*”. World Development. 1980.
- William Erwin. (1976). *Participation Management : Concept Theory and Implementation*. Atlanta G. :
Georgia State University.